

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

תוכן

- א. אתה מטיל קנאה בסעודה.....1.....
- ב. נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה ... מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע 1
- ג. מפני שהשתחוו לצלם ... הם לא עשו אלא לפנים.....2.....

דף יב.

א. אתה מטיל קנאה בסעודה

המארה אחרים על שולחנו יש לו להזהר שלא ליתן לאחד מנה גדולה מחבירו, כדי שלא להטיל קנאה בסעודה, אולם אם אינם רואים אלו את אלו אין חשש¹.

וכן כשמכבד את אורחיו לברך כגון בשבע ברכות², או בסעודת ברית מילה וכדומה, יחלק הברכות בין המסובים, כדי לא להטיל קנאה בסעודה.

ואם מגרילים כל אחד חלקו אין חשש³, וכן אם מלצרים זרים מחלקים את המנות, בלי שום חשבון והעדפה למי שהוא, ודאי אין שום קפידא ואין בזה משום הטלת קנאה בסעודה⁴.

ב. נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה ... מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע

¹ תוס' בסוגיין.

² ואע"ג דהוי ברכה הסמוכה לחבירתה שפיר דמי לחלקם עיין שו"ת יביע אומר חלק ד אבן העזר סימן ז שהאריך בזה. והביא דעות האחרונים.

³ ערוך השולחן שכב ז

⁴ פסקי דין – ירושלים דיני ממונות ובירורי יוחסין ז עמוד קט, ממו"ר הגאון רבי ברוך יצחק לוי זצ"ל רב ור"מ "מקור חיים" מייסד וראש בית הדין לממונות בירושלים

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

הנזקק לאכול דבר איסור, יש לו לעשות כל שלא ידו שלא ייחנה מהאיסור, כגון הנצרך לאכול מאכל טריפה לצורך בריאותו ויש סכנה במניעתו, עליו לאכול קודם לכן דבר כשר לשובע, כדי שלא יינה ממאכל הטריפה⁵.

ג. מפני שהשתחוו לצלם... הם לא עשו אלא לפנים

העובד עבודה זרה באונס י"א⁶ שפטור וי"א⁷ שהייב. אולם לכו"ע אם יכול היה לברוח מהאונס ולא ברח חייב⁸.

אם נגזרה גזירה להעברת דת שמחוייבים ליהרג ולא לעבור ומקצתן יכולין לברוח, מחוייבים לברוח כדי להציל נפשם, שלא יהיו כמאבד עצמו לדעת ואין אומרים אל יפרשו מן העבור שמחוייבים למסור את נפשם על קידוש השם. אולם אם רוצה להחמיר על עצמו שלא לברוח ולמסור נפשו לקדש השם ברבים שממנו ילמדו אחרים אינו נקרא מאבד עצמו לדעת⁹.

⁵ בתורת משה למרן החתם סופר (בפרי תצוה ד"ה א' במס' מגילה ובתורת משה על מגילת אסתר) הקשה הלא קי"ל דפיקוח נפש דוחה כל איסורים שבתורה, וא"כ למה נגזרה עליהם עונש על מה שהשתתפו בסעודה, הרי פחדו שלא לבוא לסעודה מחמת אימת המלכות, ותיירץ דהתביעה עליהם היתה למה אכלו שם באופן שנהנו מהאכילה, דהלא יכלו לאכול קודם בביתם כדי שאכילתם אצל אחשוורוש תהא בגדר אכילה גסה שלא שמה אכילה.

⁶ דעת תוס' (סנהדרין סא): דאף על גב דבפ' בן סורר ומורה (לקמן דף עד.) אמר בעבודת כוכבים יהרג ואל יעבור י"ל נהי דחייב למסור עצמו לכתחלה מ"מ היכא דלא מסר את עצמו לא מיחייב מיתה. ורמב"ן (שבת עב:) ורמב"ם (בהל' יסוה"ת)

⁷ דעת רבינו דוד (הובא בר"ן סנהדרין שם)

⁸ הריב"ש בשו"ת (סי' קע"א) כתב על מה שנתחייבו כליה בסוגיין ואעפ"י שעשו מתוך האונס, דהא גזר דמאן דלא יפול ויסגור ביה שעתא יתרמא לגוא אתון נורא יקידתא וכו', מ"מ נתחייבו כליה, מפני שגלוי וידוע לפני הקדוש ברוך הוא שהיו יכולין לברוח או להסתר מן המלך. ועיין דרכי תשובה סימן קנז ס"ק לח והביא מתשו' הריב"ש סי' י"א שאם יכול לברוח ולמלט את נפשו ואינו בורח משום שמתירא דשמא בבריחתו יהי בניו ובני ביתו נממעים בין הגוים ומש"ה מעכב הליכתו לא יפה עשה אלא חייב לברוח וכו' ואח לא פדה יפדה איש וגו' עיין שם.

⁹ פתחי תשובה על שולחן ערוך יורה דעה הלכות עבודת כוכבים סימן קנז סעיף א מתשובת שבות יעקב ח"ב סימן ק"ו. וכן בס' פני מבין סנהדרין חלק ב דף קפ"ט ע"ב וע"ד אות ל"ט. מובא בדרכי"ת שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>